

אור דניאל

עלון שבועי תורני

לע"נ הרה"ג ר' אברהם דניאל ב"ר משה שטרן זצ"ל

חיי שרה תשפ"ב

י"ל ע"י

מכון 'חקי חיים'

ע"ש הרה"ג

ר' יהודה ישכר מרמלשטיין זצ"ל
מבטאר-טש

בראשות

הרב אלימלך שטרן שליט"א

יהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים

ולהבא לעשות רק דברים שיש נח"ר להקב"ה, וכך היה למחרת שוב מתחרט על מעשיו ומקבל על עצמו על להבא, והיה מוסיף ואומר, נכון שאתמול גם הבטחתי להתנהג כמו שאתה רוצה, ולבסוף (לשיטתו) הכזבתי, אבל אני מבטיח שאני עכשיו מתחיל דרך חדשה, ויקום ליום חדש לעשות נח"ר, וכך היה אומר מדי יום ביומו, למדים אנו מכך, שכל יום אפשר להתחיל דרך חדשה, דרך טובה יותר מיום האתמול.

ותתן לנו חיים ארוכים

אנו אומרים בברכת החודש 'ותתן לנו חיים ארוכים', ולכאורה צריך להבין שהרי מברכים את החודש שבא לקראתנו, ואי"ה שבת שלפני חודש הבא נבקש שוב על החודש הבא, ואי"כ מה שייד לבקש בברכת החודש 'חיים ארוכים', (בפשטות הכוונה חיים של בריאות, אבל יש גם רמז חשוב), אלא ידוע שהריז מנצל את היום פי כמה וכמה מזה שאינו זריז, והזריז מספיק ביום אחד לפחות מה שהאחר מספיק בכמה ימים, וזה מרומז גם בדברי רבי אלעזר בן עזריה שאמר 'הרי אני כבן שבעים שנה', אע"פ שהיה צעיר מאוד, אבל הספיק כמו האחר שמנצל שבעים שנה, ולכן אנו מתפללים שהחודש הבא עלינו לטובה שיהיה בזה אריכות ימים, שנדע באמת לנצל כל יום ויום והשלושים יום יהיה להם אריכות ימים.

שכל אחד ואחד נדרש לעצמו

ואפשר לומר שזה מרומז אצל שרה אמינו, 'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים' וכדברי רש"י, 'לומר לך שכל אחד ואחד נדרש לעצמו', כלומר אצל שרה כל דבר נדרש בפני עצמו, ניצלה כל יום ויום מימי חייה, ומה שאפשר לעשות היום לא משאירים למחר, כי מחר זה יום בפני עצמו ויש שם את התפקידים המיוחדים של יום המחר, וזה ההבדל הקטן [הגדול] בין זריז לעצלן, שהזריז אומר: אם אפשר לעשות היום מדוע שאני יעשה זאת מחר', אבל העצלן אומר: 'אם אפשר לעשות מחר מדוע שאני יעשה זאת היום', וזה המידה של הצדיקים לעשות כל דבר בזריזות, כמו שכתוב אצל אברהם אבינו (פ' וירא) 'וימהר אברהם אהלה אל שרה אשתו... ויאמר מהרי', חז"ל אמרו על זה מלמד שכל מעשיהם של צדיקים בזריזות, וכך מובא במשנה (אבות פ"ב) 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה', שהרי האדם לא יודע מה יולד יום, מכיון שהיצר הרע מחפש בכל דרך להפריע לאדם לעבוד את השי"ת, וכאשר דוחים למחר יש בזה סכנה, צדיקים נתנו רמז על הפסוק 'צא והילחם עם עמלק מחר', תילחם נגד עמלק שזה היצר הרע שאומר מחר תעבוד את השי"ת

'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים', רש"י: 'לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו'. 'שני חיי שרה', 'כולן שוין לטובה'.

בכל יום אברכך

דוד המלך אמר בתהלים, 'בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד', כלומר כל יום ויום יש לו את החשיבות שלו בפני עצמו, וזה שאתמול אודה לה' אין לזה קשר ליום הזה, כל יום שהקב"ה מחזיר את הנשמה אל האדם, הרי זה יום חדש בפני עצמו, ומתחילים את עבודת ה' מחדש, ולא עושים חבילה אחת את כל השבוע או השנה, אלא כל יום מודים להקב"ה מחדש, וכאשר עובדים את השי"ת באופן כזה, הרי כל יום מקבלים השגות יותר גבוהות, וההשגות של היום אינו כמו אתמול, כמו שחז"ל אומרים 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד'. והכוונה שכל שיותר חוזרים על הלימוד מבינים מפעם לפעם יותר ויותר, דברים שלא הבינו בפעמים הראשונות של חזרת הלימוד, כן גם כאשר כל יום מתחילים מחדש לעבוד את השי"ת, מגיעים להשגות ולהבנות יותר גבוהות מיום האתמול.

מעשה ועד עולם

ולפי"ז אפשר להבין מה שאומרים כל יום בתפילה, 'יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם', וכן 'ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם', שלכאורה צריך להבין מדוע אנו אומרים 'מעשה', מה יגיד אדם מבוגר ששנים רבות מדי יום ביומו מתפלל ומודה להקב"ה, ונגיד לו תתחיל עכשיו 'מעשה', מה אם אתמול ושלשום האם לא התפללתי להקב"ה, ומדוע אנו אומרים 'מעשה ועד עולם', ולפי דברינו אפשר להבין, שכל יום ויום מבינים יותר ויותר, והתפילה שאני מתפלל היום אינה כהתפילה שהתפללתי אתמול, כי היום אני מבין דברים שאתמול לא הבנתי, כמו זה שחוזר על תלמודו שכל פעם שחוזר מבין דברים חדשים שמקודם לא הבין, ולכן אומרים 'מעשה ועד עולם', כי ההבנות של היום זה רק 'מעשה' ולא מאתמול.

כל יום התחלה חדשה

וכך מסופר על הרה"ק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע שכל ערב היה עושה חשבון הנפש כיצד העביר את היום, וכמובן לפי ההבנות הקדושות של הצדיק, הבין שעדיין לא עבד את השי"ת כמו שצריך, וצריך לחזור בתשובה, והיה מבקש רבשי"ע אני מבקש שתמחל לי, ואני מקבל על עצמי מכאן

ותשאב לכל גמליו

מזה עסקי, וכאשר יגיע לצומת, ישאל אנשים היכן הדרך לבית המקדש, וכך ישאלו אותו מדוע אתה צריך לדעת, והוא יספר להם שהולך להקריב קרבנות תודה ושלמים, וכך יהיה דבורים בין האנשים, וכן אמר לו הצדיק, דווקא שאתה בא לבנות ישיבה ששם יתרבה כבוד התורה, הקב"ה רוצה שכולם ידברו מכך, ולכן הכסף לא בא בקלות, צריך לדבר עם עוד אדם ועוד אדם וכולם ישאלו מדוע אתה בונה ישיבה ויהיה מכך דבור שזה יביא לכבוד התורה, ודבר טוב צריך להתאמץ ואז יש סייעתא דשמיא מיוחדת להצלחה.

הכסף הגיע מדי בקלות

מסופר שיום אחד הופיע בעיירה גויים שלקחו בשבי יהודי לא מוכר כנראה מעיירה אחרת, וכאשר שאלו אותם מה אתם עושים, הודיעו שהולכים להוציאם להורג, ומיד היהודים מהעיירה התחננו שיעזבו אותם לנפשם, ואז הסכימו בתנאי אחת, שתוך שעות ספורות יקבלו סכום כסף ענק מאוד, ואם לא הם לא ימתינו ויעשו מה שהם רוצים, מיד רצו תושבי העיירה אל הרב להתייעץ בדחיפות מה לעשות, הרב קרא מיד לשמש ונתן לו רשימה של אנשי העיירה שגיבה מהם כסף של פדיון שבויים, והרב קבע כמה כל אחד צריך לתת כפי יכולתו, השמש מיד רץ לעשות את שליחותו, והיה לו סייעתא דשמיא מיוחדת הציבור תרם יותר ממה שהתבקש, ותוך שעה קלה כבר היה את כל הסכום ביד השמש שמיד רץ לביתו של הרב, וכך הרב הלך עם העסקנים אל הרוצחים, אבל באמצע הדרך קרא הרב לכמה יהודים בעלי זרוע וציווה עליהם להכות את הרוצחים וגם את היהודי ללא רחמנות, וכמובן לא הבינו את דברי הרב אבל עשו ככל אשר יורו, ואז הרוצחים הודו שהכול היה משחק ומי שנראה כיהודי הוא חלק מהשודדים שרצו לסחוט כספים, וכאשר שאלו את הרב מניין הוא ידע זאת, הסביר להם, ראיתי שהכסף הגיע מדי בקלות, אילו זה היה באמת מצווה של פדיון שבויים, הייתי צריך הרבה יותר להתאמץ בכדי להגיע לסכום שהם ביקשו, וכאשר זה בא בקלות סימן שזה לא מצווה, והבנתי שהכול זה רק משחק, וכך החזיר את כל הכספים לכל התורמים. ומזה נלמד לא להתיימש כאשר הדברים לא הולכים בקלות, שזה דווקא סימן טוב.

למדתי אצל הרבי כיצד צריך להתפלל

אסור לאכול לפני שמתפללים, ומובא בספיה"ק רמז מהפסוק 'לא תאכלו על הדם', שלפני התפילה האדם הוא בבחי' דם', אבל לאחר שהתפלל להקב"ה שנקרא 'אלופו של עולם' התווסף לו האות 'א' ואז הוא 'אדם' וכעת יכול לאכול. כאשר הגיע אליעזר לביתו של בתואל הארמי, הגישו לפניו לאכול כמ"ש 'ויישם לפניו לאכול', ענה להם שעדיין לא התפלל 'לא אוכל עד אם דברתי דברי', אני צריך קודם להתפלל, לא הבינו את הבעיה ואמרו לו תתפלל כבר 'ויאמר דבר', ענה להם אני לא חוסף את התפילה 'ויאמר עבד אברהם אנכי' אני תלמידו של אברהם אבינו והוא לימד אותי כיצד צריך להתפלל, ולכן תמתינו עד שאני יתפלל כמו שצריך, ורק אח"כ אני יאכל. (בעל ה'ישועות משה זי"ע)

העלון נכתב לזיכוי הרבים לרפואת הרב

אהרן בן חוה פרחא שליט"א לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

העלון נכתב לזיכוי הרבים לרפואת הרה"ג ר'

חיים יצחק בן רבקה שליט"א לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

לתגובות והערות ולקבלת העלון בדוא"ל alonordaniel@gmail.com

"וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמייאני נא מעט מים מכרך", רש"י מפרש 'וירץ העבד לקראתה לפי שראה שעלו המים לקראתה', הרמב"ן אומר שרש"י הסביר שהמים עלו לקראתה מכיון שלא כתוב 'ותשאב ותמלא' כמו שכתוב אחר כך כאשר הביא מים לאליעזר ולגמליו 'ותרץ עוד אל הבאר לשאוב ותשאב לכל גמליו, משמע מכך שבפעם הראשונה עלו המים לקראתה.

כפי צערא אגרא

ולכאורה צריך להבין מדוע באמת בפעם השניה כאשר שאבה מים לאליעזר לא עלו המים לקראתה אלא הייתה צריכה לשאוב את המים, אלא לפי שבפעם הראשונה באה לקחת מים לעצמה ולמשפחתה, הקב"ה מזמן לצדיק שרבקה אמנו לא תתצטרך להתאמץ, כמו שהיה בשעה שעם ישראל אכלו את המן במדבר, הצדיקים מצאו את המן בפתח הבית ולא היו צריכים להתאמץ, אבל בפעם השניה כאשר בא למלאות מים לאליעזר ולגמליו לקיים מצווה של גמילות חסדים, בזה צריך להתאמץ, לעשות מצוה צריך קצת להתאמץ, כי לפי צערא אגרא, ולכן הייתה צריכה לשאוב את המים והמים לא עלו לקראתה

בשביל דברים טובים צריך להתאמץ

לפעמים רוצים לעשות מעשה חסד או שאר דברים טובים, ונתקלים בקשיים ויש הרבה מכשולים, ואז בא היצר הרע ומסית לאדם, אתה רואה שהקב"ה לא חפץ במצווה שלך, שאל"כ היה צריך להיות בקלות, אבל התשובה אדרבא כאשר רואים שיש קשיים בדרך וצריך להתאמץ הרי זה סימן שיש להקב"ה נח"ר במצווה הזאת, כי בשביל דברים טובים צריכים להתאמץ, וזה לא בא כל כך בקלות, וזה אנו לומדים ממעשה החסד של רבקה אמנו שכאשר רצתה לקיים את המצווה של גמילות חסדים המים לא עלו לקראתה והייתה צריכה להתאמץ 'ותשאב לכל גמליו.

שכולם ידברו מכך

מסופר על הרב מפונוביז' צ"ל שכאשר היה עסוק באיסוף כספים למען בניית הישיבה הק' בבני ברק, התאמץ רבות והדבר לא בא אליו בקלות, והיה לו עגמ"נ שהרי באותו זמן גם נבנה אוניברסיטה ושם היו תורמים רבים שבנו בניינים מפוארים, ודווקא כאן שבונה מקום עולה של תורה שבודאי יש להקב"ה נחת רוח גדולה מכך, דווקא כאן כל כך קשה, ושפך את מר לבו לפני אחד הצדיקים, וענה לו שאנו רואים בתורה שצריך לשים שלטים שידעו להפנות את הרוצחים בשגגה לערי מקלט, שיצליח להגיע מהר לפני שגואל הדם יהרוג אותו, ולכאורה קשה מדוע התורה לא אומרת שצריך לעשו שלטים לדעת היכן נמצא בית המקדש שנוכל להגיע מהר להקריב קרבנות לפני השי"ת, אלא כאשר קרה מקרה מצער שאדם הרג את חברו אפילו בשגגה, התורה לא רוצה שידברו מזה, כאשר ירוץ לערי מקלט שלא ישאל אנשים בדרך היכן הדרך, כמה שפחות ידברו מכך, אבל כאשר יהודי עולה לבית המקדש להקריב קרבנות, התורה רוצה שיעשו